

BAJBAN A KLÍMA MIT TEHETÜNK?

ENERGIACLUB
SZAKPOLITIKAI INTÉZET
MÓDSZERTANI KÖZPONT

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A KLÍMAVÁLTOZÁS okai és következményei

Az emberi tevékenységből származó, egyre növekedő üvegházhatású gázkibocsátás az ipari forradalom óta a Föld légkörének fokozott átlaghőmérséklet emelkedését okozza.

2019-ben a globális átlaghőmérséklet 1,1 °C fokkal volt magasabb az iparosodás előttinél, és 0,2 °C fokkal haladta meg az előző öt év (2011–2015) átlagát.

TARTALOMJEGYZÉK

- 3 | A klímaváltozás okai és következményei
- 4 | A klímaváltozás érzékelhető hatásai Magyarországon
- 6 | Mit tehetek ÉN a klímaváltozás ellen?
- 8 | Tudatos energiafogyasztás otthon
- 10 | Fenntartható vízgazdálkodás
- 12 | Klímabarát életmód, tudatos fogyasztás
- 14 | Mit tehetek tehát a klímaváltozás ellen?

IMPRESSZUM

A kiadvány az Európai Unió Kohéziós Alapjának finanszírozásával, a Széchenyi2020 program "KEHOP 1.2.1. Klímastratégia kidolgozása és szemléletformáló klímakampány Szarvas, Csabacsúd és Hunya településeken" projekt keretein belül valósult meg.

Tartalom:
Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ

Grafikai tervezés:
Kreativa Grafika

Nyomdai kivitelezés:
PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdió

Megjelenik:
2000 példányban

Az esetleges nyomdai hibákért felelősséget nem vállalunk.

ENERGIACLUB
SZAKPOLITIKAI INTÉZET
MÓDSZERTANI KÖZPONT

Az iparosodás óta a fosszilis energiahordozók (olaj, szén, gáz) mérték nélküli felhasználása akkora mennyiségű szén-dioxid (CO₂) kibocsátással járt együtt, mely a 18. század, illetve az azt megelőző mintegy 10 ezer évhez képest majdnem megduplázta a CO₂ koncentrációját légkörünkben.

A Föld lakóinak napjainkban több mint fele él városokban, a Föld összes energiafogyasztásának 75%-a köthető a városiasodott területekhez. A gépjárműhasználat, a lakóépületek fűtése, hűtése, a televíziók, háztartási gépek, konyhai eszközök és egyéb műszaki cikkek üzemeltetése mind-mind energiát igényelnek.

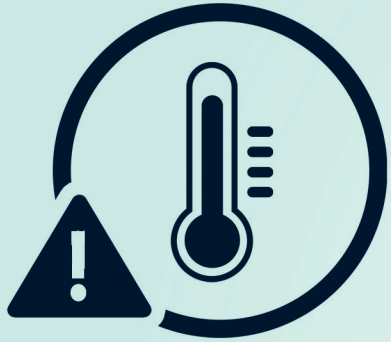
A hulladékkezelés, a nagyipari mezőgazdaság és az állattenyésztés felelős a szintén jelentős melegítő hatással bíró üvegházhatású gáz, a metán kibocsátásának szinte teljes egészéért, amely szarvasmarhák (és más kérődző állatok) beleiben nagy mennyiségben termelődik.

Az erdőirtás beláthatatlan és visszafordíthatatlan következményekkel jár a Föld ökoszisztémájára, légkörére, vízkörforgására és klímájára nézve, az erdőterületek nagysága azonban egyre inkább csökkenő tendenciát mutat bolygónkon.

Az elmúlt két évszázadban a nagyrészt emberi tevékenységből származó üvegházhatású gázok légkörbe történő kibocsátása

MÁRA VISSZAFORDÍTHATATLAN VÁLTOZÁSOKAT INDÍTOTT EL FÖLDÜNK ÉGHAJLATÁBAN.

A KLÍMAVÁLTOZÁS ÉRZÉKELHETŐ HATÁSAI Magyarországon

Átlaghőmérséklet növekedés

Magyarországon a múlt század elejéhez képest 1,2-1,8 °C fokkal nőtt az átlaghőmérséklet, a nyaraké pedig 2 °C fokkal növekedett, tehát a melegedés erőteljesebb, mint a világátlag.

Özönvízszerű esőzések

A csapadék éves eloszlása megváltozott. Kevesebb napon hullik csapadék, a heves esőzések száma pedig emelkedett, a csapadék egyre gyakrabban intenzív záporok, zivatarok formájában éri el a felszínt.

Aszály

Az éves csapadékösszegben nagymértékű változás ugyan nem várható, azonban egyre gyakoribbá válnak a hosszú csapadékmentes, száraz időszakok. Az aszály a század végéig egyre súlyosabban érinti majd az alföldi és kislalföldi területeket, kiemelten az Alsó-Tisza és a Körösök mentét.

Új fajok megjelenése

A klímaváltozás velejárója lehet, hogy hazánkban lehetőség lesz melegebb éghajlatot kedvelő, tőlünk délebbre termesztett növények betelepítésére is, az új növényfajták azonban erdeink és tájegységeink teljes átalakulásával járhatnak.

MIT TEHETEK ÉN

Fenntartható energiahasználat otthon

Megújuló energia alapú rendszerek használatával, mint például egy háztetőre szerelt napelemes rendszer, áramfogyasztásunk károsanyag kibocsátását közel nullára csökkenthetjük. A lakóházak szigetelése és a megfelelő nyílászárók használata szintén hozzájárul a fűtési költségünk csökkentéséhez, mindamelllett, hogy a klíma szempontjából is előnyös a csökkent energia igény miatt.

Klímatudatos nyaralás

Külföldi utazásaink helyett fedezzük fel a hazai értékeinket, ám ha mégis külföldre esik a választásunk, próbáljunk meg minél közelebbi és vonattal is megközelíthető helyszínt választani, a repülést lehetőség szerint minél ritkábban, inkább hosszabb időszakra történő utazásainkhoz vegyük csak igénybe.

a klímaváltozás ellen?

Tudatos fogyasztás

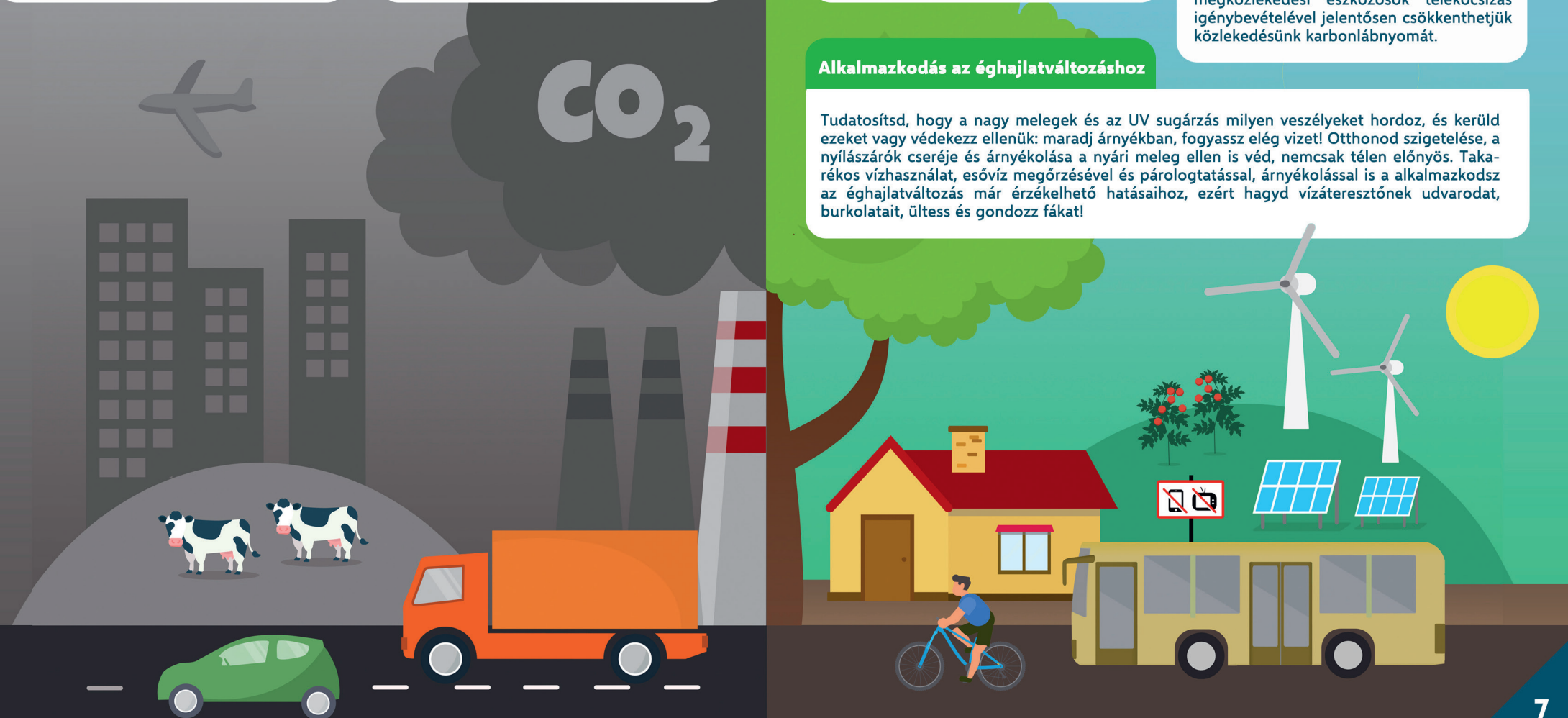
Csak azt szerezzük be, amire valóban szükségünk van, választásunk használt vagy ha új, akkor minél tartósabb termékekre essen, amelyeknél lehetőség van hosszú távú használatra, és szükség esetén javításra. Érdeemes helyi, idénygyümölcsök és -zöldségek fogyasztása messzi kontinensekről importált termékek helyett, melyek szállítása jelentős káros anyag kibocsátást von maga után.

Alternatív közlekedési eszközök használata

Azzal, hogy egyéni közlekedésünkhöz dízel és benzinmeghajtású jármű helyett más alternatívát választunk, azzal egyéni szinten az egyik legnagyobb mértékben járulhatunk hozzá a klímaváltozás mérsékléséhez és saját, illetve környezetünk egészségének megőrzéséhez. A kerékpárhasználattal és gyalogos közlekedéssel közlekedésünk karbonlábnyomát szinte teljesen nullára csökkenthetjük, hosszú távú utazásra pedig a tömegközlekedési eszközösök telekocsizás igénybevételével jelentősen csökkenthetjük közlekedésünk karbonlábnyomát.

Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz

Tudatosítsd, hogy a nagy meleg és az UV sugárzás milyen veszélyeket hordoz, és kerüld ezeket vagy védekezz ellenük: maradj árnyékban, fogyassz elég vizet! Otthonod szigetelése, a nyílászárók cseréje és árnyékolása a nyári meleg ellen is véd, nemcsak télen előnyös. Takarékos vízhasználat, esővíz megőrzésével és párologtatással, árnyékolással is a alkalmazkodsz az éghajlatváltozás már érzékelhető hatásaihoz, ezért hagyd vízáteresztőnek udvarodat, burkolatait, ültess és gondozz fákat!

TUDATOS ENERGIAFOGYASZTÁS OTTHON

Fenntartható energiahasználat otthon

Fűtési energiafogyasztásunk jelentősen csökkenthető lakhelyünk szigetelésével, megfelelő nyílászárók beépítésével.

Alacsonyabb belső hőmérséklet

A lakás téli belső hőmérsékletének 2 °C fokkal való csökkentése komfortérzetünkre még nem gyakorol számottevő hatást, viszont energiafogyasztásunkat akár 15-20%-kal is csökkentheti.

Házimunka tudatosan

A mosógépet teletöltve, és a lehető legalacsonyabb hőmérsékletű programmal indítsuk be. Mosogatás során egy-egy tányér folyó vízzel való mosogatása helyett, törekedjen több mosatlan tisztítására nagyobb mennyiségű vízben, vagy mosogatógépben.

Fenntartható közlekedés

Ahhoz, hogy a legnagyobb szennyezéssel járó fosszilis energiafogyasztásunkat csökkentjük, a benzín és dízelautó használat helyett járjunk kerékpárral, gyalogosan, tömegközlekedéssel, vagy ha saját gépjárművet nem tudunk nélkülözni, elektromos autóval.

Takarékos melegvíz-használat

Energiatakarékos csapok és zuhanyrózsák telepítésével és a meleg víz hőfokának csökkentésével sokat tehetünk melegvízhasználatunk optimalizálásáért.

Energiatakarékos háztartási gépek

Amennyiben új háztartási gép beszerzésére kerül sor, mindenképp érdemes a legminimálisabb energiát fogyasztó, AA és AA++ energetikai besorolású gépeket választani, melyek energiafogyasztása 30-60%-kal alacsonyabb a hagyományos műszaki cikkekénél.

Megújuló energiahasznosítás

Az utóbbi években a háztetőre szerelt napelemek költsége olyan mértékben csökkent, hogy a befektetéssel már nem csak klímánknak, de pénztárcánknak is jót teszünk.

Energiatakarékos izzók használata

LED izzók a hagyományos égőkhöz képest 80-90%-kal kevesebb energiát fogyasztanak, így használatukkal a világításhoz felhasznált energiánk és ennek költsége is jelentősen csökkenthető.

FENNTARTHATÓ VÍZGAZDÁLKODÁS

Tudatos vízhasználat a lakásban

A lakásban víztakarékos csapok beszerelésével 25-30% vízmegtakarítás érhető el.

Ritkábban, nagy mennyiségű ruhák mosásával jelentősen csökkenthető mosógépünk vízfogyasztása

Mosogatás és fogmosás semmi esetre sem folyó víz mellett történjen!

Fürdés helyett, lehetőleg 5 percnél nem hosszabb zuhanyzással 70%-nyi víz takarítható meg!

Tudatos vízhasználat a kertben

HAGYJUNK MAGAS PÁZSITOT A KERTÜNKBEN

A rövidre nyírt pázsit 17x kevesebb vizet tárol, mint a magasabbra hagyott, így könnyebben és gyorsabban kiéghet. Ahhoz, hogy kertünk növényzetének vízmegtartó képességét növeljük, hagyjuk a fűvet magasabbra nőni, illetve színesítsük fákkel és cserjékkel is kertünket. A magasabb növényzet óvja a talajt a hőtől és a párolgástól.

CSÖKKENTSÜK A BURKOLT FELÜLETEK MÉRETÉT

A burkolt felületek hátránya, hogy nyáron gyorsan felmelegednek, hőt tárolnak és sugároznak, emellett gátolják, hogy a csapadék természetes helyére, a talajba szivároгjon. Ezért részesítsük előnyben a ház körül a növényekkel vagy vízteresztő felületekkel való felszínborítást.

ÜLTESSÜNK FÁT A KERTBEN

A kertben lévő fák jelentős mennyiségű vizet képesek elraktározni, a nyári hőség alatt pedig az elraktározott víz párolgztatásával hűtik önmagukat és a környezetüket. A fák emellett árnyékkal védik a környezetüket, akár a házat is a nap sugaraitól.

ESŐKERTEK KIALAKÍTÁSA

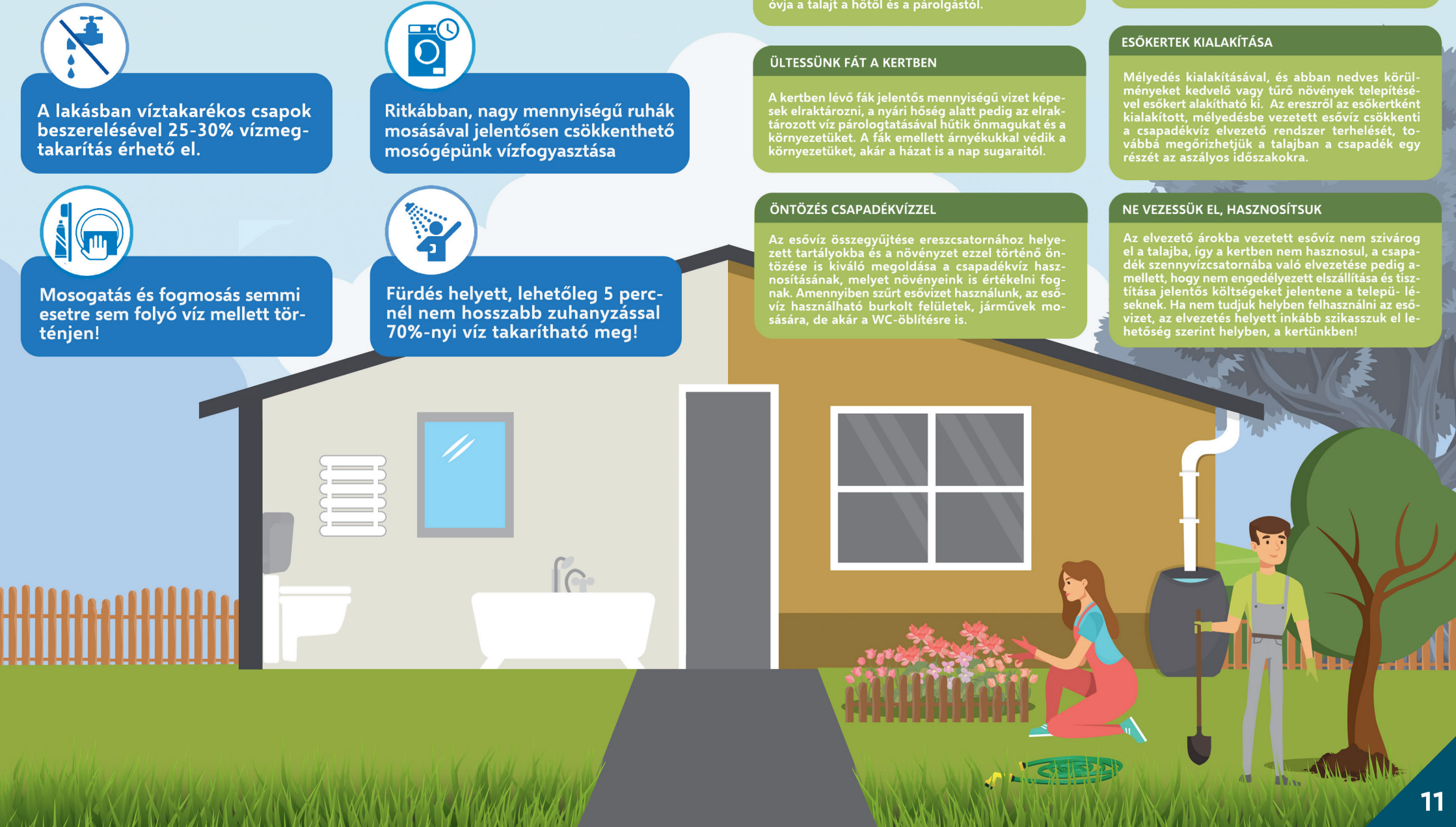
Mélyedés kialakításával, és abban nedves körülményeket kedvelő vagy tűrő növények telepítésével esőkert alakítható ki. Az ereszlől az esőkertként kialakított, mélyedésbe vezetett esővíz csökkenti a csapadékvíz elvezető rendszer terhelését, továbbá megőrizhetjük a talajban a csapadék egy részét az aszályos időszakokra.

ÖNTÖZÉS CSAPADÉKVÍZZEL

Az esővíz összegyűjtése ereszcatornához helyezett tartályokba és a növényzet ezzel történő öntözése is kiváló megoldása a csapadékvíz hasznosításának, melyet növényeink is értékelni fognak. Amennyiben szűrt esővizet használunk, az esővíz használható burkolt felületek, járművek mosására, de akár a WC-öblítésre is.

NE VEZESSÜK EL, HASZNOSÍTSUK

Az elvezető árokba vezetett esővíz nem szivárog el a talajba, így a kertben nem hasznosul, a csapadék szennyvízcatornába való elvezetése pedig ammellett, hogy nem engedélyezett elszállítása és tisztítása jelentős költségeket jelentene a településnek. Ha nem tudjuk helyben felhasználni az esővizet, az elvezetés helyett inkább szikasszuk el lehetőség szerint helyben, a kertünkben!

KLÍMABARÁT ÉLETMÓD, TUDATOS FOGYASZTÁS

Hogyan hozhatok klímatudatos fogyasztói döntéseket?

A pénzed szavazat!

Amikor vásárolsz, te döntesz. Eldöntheted, mit támogatsz, és mit nem. Választhatsz környezetbarát termékeket vagy választhatod a környezetszennyezést, a gyermekmunka támogatását és a káros vagy felesleges dolgok tömeges gyártását.

Válaszd a helyit!

Termessz és állíts elő, amit csak tudsz! Vásárolj piacon, vagy helyi boltban, ahol nagyrészt helyben (vagy legalább Magyarországon) termelt idénygyümölcsöket és zöldségeket szerezhetsz be. Ezzel a helyi gazdaságot is támogathatod, valamint kevésbé járulsz hozzá a messziről érkező termékek szállításával járó környezetterheléshez.

Válassz tartós termékeket!

Rövid időn belül tönkremenő műszaki és egyéb fogyasztási cikkek helyett válaszd a minőségi, tartós árukat! A legtöbb termék hamar tönkremegy, ezek tömeges előállítása és kidobása energiapazarlással és környezetszennyezéssel jár!

Fogyassz kevesebb állati eredetű terméket!

A hús és a tejtermékek előállítása felelős a legtöbb metángáz kibocsátásért, ami klímánkat egyik leginkább veszélyeztető üvegházgáz. Növényi alapú táplálkozással jóval kevésbé terheljük étkezési szokásainkkal a bolygót!

Tényleg szükséged van rá?

Mielőtt vásárolsz, gondold át, hogy valóban szükséged van-e az adott termékre, vagy csak a birtoklási vágy, a pillanatnyi örömszerzés vezérel. Vonatkozik ez a ruházati és műszaki cikkeken kívül az élelmiszerekre és az utazásokra is! A felesleges vásárlással nem csak a pénztárcánkat, hanem a környezetünket is terheljük.

Csökkentsd a hulladékot!

Vásárlásnál figyelj oda, hogy mindig legyen nálad táska vagy szatyor. Lehetőség szerint válaszd az egyszerűen csomagolt vagy csomagolásmentes árukat! Keresd a visszaváltható, illetve újrahasznosítható csomagolást! Maga a csomagolóanyag előállítása is felesleges energia-pocsékolás, ha egyenesen a kukába megy.

Nem kell mindig az új!

A használt dolgok is lehetnek jók, vásárolj másodkézből, így pénz mellett a gyártásukhoz szükséges energiát is megspórolod. Használt ruhák és egyéb fogyasztási cikkek igénybevételével a fogyasztói kosarunk környezetterhelése jelentősen csökkenthető!

Csak pálmaolajmentesen!

A legtöbb feldolgozott élelmiszer tartalmaz pálmaolajat, melyek termesztéséért esőerdőket irtanak ki. Tudatosan ügyelve arra, hogy választott élelmiszereink ne tartalmazzanak pálmaolajat, tehetünk az esőerdők megmentéséért és a szállításából eredő szennyezések elkerüléséért!

MIT TEHETEK TEHÁT a klímaváltozás ellen?

Tudatosan használom fel az energiát lakásomban

- A házimunka során kevesebb energiafelhasználásra törekszem
- Otthonomban energiatakarékos eszközöket használlok
- Igyekszem megújuló energiát hasznosítani
- Alacsony fűtés-, hűtés-, áramhasználatra törekszem
- Átgondolom, mivel közlekedek

Vízta­karékosságra törekszem az otthonomban

- Fürdés és házimunka során igyekszem takarékoskodni
- Vízta­karékos vízcsapokat szerelek fel

Kertemben igyekszem fenntarthatóan gazdálkodni a vízzel

- Felhasználom a lehulló csapadékot
- Minél több zöldet ültetek és gondoskodom róluk

Tudatos fogyasztó leszek

- Helyi, tartós, sőt ha lehetőség van rá használt terméket vásárolok
- Kevesebb állati eredetű terméket fogyasztok
- Odafigyelek, hogy megvásárolt termékem hulladékmentes legyen

ENERGIACLUB
SZAKPOLITIKAI INTÉZET
MÓDSZERTANI KÖZPONT

